

PERSPEKTIVA OBNOVE NUB BiH

*

THE PROSPECTS OF NUL BIH RESTORATION

Mr. Boro Spasojević, dipl.ing.arh.

UDK 725.1.025.4 (497.6 Sarajevo)
727.8.011.1/2 : 027.54] (497.6 Sarajevo)

Sažetak:

Ovo izlaganje je jedna vrsta rasprave oko dileme da li objekat Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH ostaviti za tu namjenu ili joj vratiti nekadašnju namjenu Gradske vijećnice. Autor predlaže da se Vijećnica potpuno obnovi i da joj se vrate prvobitne funkcije gradske uprave. Za Nacionalnu i univerzitetsku biblioteku BiH neophodna je izgradnja novog objekta što predstavlja značajnu investiciju koja u sadašnjoj situaciji nije moguća.

Ključne riječi:

Vijećnica, rekonstrukcija, nova zgrada NUBBiH

Summary:

This composition is a sort of a discussion on the dilemma whether the building of the National and University Library of Bosnia and Herzegovina should be kept in its current function or its former function of the City Hall. The author suggests that the City Hall should be repaired and its initial town authority functions should be reestablished. A completely new object should be built for the National and university library of B&H, which implies a significant investment impossible in the current situation.

Keywords:

Vijećnica – City Hall, restoration, new building of NUBBiH

S obzirom na složenost proizišlu iz naslova uzet ću sebi slobodu da ga zbog jednostavnijeg praćenja podijelim na dva dijela:

1. Šta s objektom Vijećnice?
2. Kako nastaviti rad NUB BiH?

Kao što su postojale dileme kod početka izgradnje ondašnjeg gradskog poglavarstva ili magistrata,

gdje, kako i ko će projektirati objekat, isto tako smo sad, maltene, pred istom dilemom. Na odabranom prostoru Mustaj-pašinog mejdana sa dva hana i malom čaršijom uz neregulisanu Miljacku, prvi projekat napravio je neizbježni Carl Paržik. Arhitek Vitek je započeo drugi projekat, a Ćiril Iveković ga je doprojektirao i završio (1892.-1896. god.).

U našem sjećanju utisak o njenoj vrijednosti najupečatljiviji je zbog vrlo uspješne maurske eklektike, njenih dimenzija i monumentalnosti u odnosu na druge objekte u samoj čaršiji i gradu. Sa stanovišta funkcionalnosti i položaja objekta u ondašnjem savršenom čaršijskom tkivu, nikad se nije uspostavio vitalni kontakt, pogotovu poslije izgradnje Paržikove Beledije (hapsane) koja je bila i ostala fizička prepreka između Vijećnice i čaršije.

Zgradu Vijećnice treba obnoviti u potpunosti i dati joj prvobitnu funkciju gradske uprave. Tim prije, jer će grad Sarajevo, osim što je prijestonica BiH, biti i zaseban distrikt sa potrebama u koje će se vrlo vjerovatno Vijećnica odlično uklopiti. Svojevremeno stavljanje zgrade u funkciju NUB nije bilo ni sretno ni praktično rješenje. Prije bi se moglo reći da je bilo krajnje nesvršishodno jer svojim prostorima, dispozicijom i opremljenošću nikad nije mogla zadovoljiti potrebe modernog bibliotekskog nastojanja, praćenja (posebno smještaja) svakodnevnih narastajućih potreba.

Postoje projekti adaptacije i restauracije objekta Vijećnice u koje nisam ostvario uvid da bih mogao dati konkretnu ocjenu. Jedino mogu reći da smatram da kada bi se objekat obnavljao prema mom prijedlogu, morao bi se ostvariti marketinški pristup kod korištenja objekta. Objekat bi u budućnosti morao sam sebe izdržavati. O tome su mislili i prvi projektanti jer je, što se možda ne zna ili se zaboravilo, u podrumu sa ulazom na uglu prema ulici Benjamina Fincija postojala velika reprezentativna pivnica koja je sigurno donosila pristojne prihode za izdržavanje samog objekta.

Opredjeljivanjem za obnavljanje stare zgrade Vijećnice za gradsku upravu kandidirao sam i svoje opredjeljenje za izgradnju potpuno novog objekta. Takvo opredjeljenje temelji se na savremenim potrebama koje nameće progres i razvitak svakog društva, pa i našeg, posebno uz činjenicu da je bibliotekarstvo u prošlim vremenima na ovim prostorima bilo na prilično niskom nivou. Ovdje bih parafrazirao prof. Bakovljeva iz edicije "Naša škola" Sarajevo: "Suma naučnih saznanja kojima je

čovječanstvo raspolagalo 1775. godine je udvostručena tek nakon dvanaest i po decenija (1900. godine). Slijedeće udvostručavanje ostvareno je za samo 50, a zatim za svega 8 godina. Sada taj interval iznosi 5 godina, a ubrzo će se svesti na nepunu godinu dana. Kako se te tekovine neprestano umnožavaju geometrijskom progresijom, svaka naredna generacija je prinuđena da uči više od prethodne!"

Ovo je saopćeno prije 23 godine, 1971. godine. O neophodnosti izgradnje novog objekta nema nikakvih dilema. Pitanje je gdje, kada, čime, kojim sredstvima? Prema mojim saznanjima, već postoje dva projekta na tu temu i to: Narodna i univerzitetska biblioteka SRBiH u Sarajevu 1972. godine i Narodna i univerzitetska biblioteka i arhiv SRBiH u Sarajevu 1979. godine. Oba su projekta djelo arhitekta Štrausa. Prvi na lokaciji niže Muzeja revolucije, a drugi na lokaciji stare Fabrike duhana. Navodno, obrada projektne dokumentacije je na nivou izvedbene.

Sticajem ratnih okolnosti obje lokacije su prilično raščišćene što je sa stanovišta brzog pristupa eventualnoj izgradnji jedina povoljnost.

Ako bismo se opredijelili za neko od ovih rješenja, što mi se čini logičnim s niza aspekata, obavezno bi se trebao konzilijarno izvršiti uvid u projektni program koji bi morao pretrpjeti niz izmjena prije konačnog opredjeljenja. U međuvremenu, morali bismo vrlo organizirano svi raditi na organizaciji prikupljanja sredstava jer će to biti spomenik kulture svih stanovnika Bosne i Hercegovine. Svojevremeno, kad sam učestvovao u razgovorima oko smještaja Gazi Husrev-begove biblioteke na lokaciji na "Slatkom ćošetu", zastupao sam mišljenje da takva biblioteka mora biti skupa sa ostalim bibliotekama u savremenom objektu na koji bi slijetali helikopteri sa najnovijim izdanjima knjiga i časopisa i koji bi se zvao "Bosanska narodna biblioteka".

Prilog sa okruglog stola "Perspektive obnove Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH", Sarajevo, 16. i 17. juni 1994., Bibliotekarstvo, godina XXXVII-XLI 1997 (1992-1996).

* *

